

по-п'яте, використання інтерактивних методів в найбільшій мірі сприяє тому, щоб «школа пам'яті» з її настановою на запам'ятовування учбового матеріалу поступалася місцем «школі мислення», формуючи дослідницький підхід до освоєння теоретичного матеріалу.

Таким чином, застосування лише традиційних методів навчання вже не відповідає вимогам сучасної освіти, оскільки не забезпечує достатньої стійкості та інваріантності отриманої інформації. Серед найважливіших проблем, що стоять перед викладачами вищої школи, – активізація навчального процесу, оптимальне поєднання класичних і сучасних методів навчання. Завдяки використанню новітніх технологій (Інтернет, веб-сторінка, мультимедійний проектор, ноутбук) можливим та доступним стає інтерактивне навчання спрямоване на формування професійних якостей спеціаліста.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ

В. І. Місюкевич, к. е. н., доцент

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Виробнича практика – частина навчального процесу, яка передбачає зміцнення теоретичних знань в процесі оволодіння практичними навичками з обраної спеціальності. Вона поєднує в собі теоретичне і виробниче навчання. Виробнича практика є одним з обов'язкових елементів навчального процесу студентів ВНЗ. Регулюється виробнича практика для студентів вищих навчальних закладів Законом № 2984, «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженим наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р. за № 93 та навчальними планами вищих навчальних закладів. Забезпечувати проходження практики студентів зобов'язані навчальні заклади. Для цього вищі навчальні заклади укладають з підприємствами, організаціями, установами договір про проходження практики. Усі витрати на проходження практики студентів підприємству перераховує вищий навчальний

заклад. Розмір витрат на практику студентів визначається кошторисом-калькуляцією, яка є невід'ємною частиною договору між ВНЗ і підприємством. Основними статтями витрат на проходження практики можуть бути: оплата праці безпосереднього керівника практики, витрата на матеріальне забезпечення практики (придбання матеріалів, канцтоварів, експлуатація обладнання) тощо.

Відповідно з договором, укладеним між ВНЗ і підприємством, студенти проходять виробничу практику на підприємстві і не включаються до складу (списку) і штатного розкладу працівників підприємства. Таким чином, оскільки виробнича практика не є процесом роботи, а процесом навчання, при проходженні виробничої практики запис в трудовій книжці не здійснюється. Водночас згідно з п. 3.7 Положення № 93 за наявності вакантних місць студенти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики. При цьому не менше 50 відсотків часу відводиться на загальнопрофесійну підготовку за програмою практики. У такому випадку між підприємством і практикантом виникають трудові відносини. При цьому підприємство укладає зі студентом строковий трудовий договір на період проходження практики, про що вноситься запис у трудову книжку. За виконану роботу за строковим трудовим договором працівнику-студенту нараховується заробітна плата, яка включається до фонду оплати праці та обкладається ПДФО та ЄСВ у загальному порядку (ПДФО за ставкою 15 % та/або 17 %, ЄСВ за ставкою 3,6 %). Також при укладанні з практикантом цивільно-правового договору підприємство нараховує винагороду за виконану роботу, з якого утримує ПДФО за ставкою 15 % (17 %) та ЄСВ за ставкою 2,6 %. При цьому для практикантів-студентів вищих навчальних закладів законодавчими нормами не передбачено обов'язкової оплати їхньої праці. Тобто оплата праці практикантів-студентів ВНЗ може здійснюватися лише з власної ініціативи підприємств. Обкладення ПДФО доходів практикантів відбувається в загальному порядку за ставкою 15 % (17 %) залежно від отриманої суми доходу. Як було з'ясовано раніше, між практикантом і підприємством не виникає трудових відносин, запис у трудову

книжку також не здійснюється. На підставі цього ПФУ у своєму листі від 14.08.2012 р. № 18973/03-20 зробив висновок про те, що з виплат практикантів ЄСВ не нараховується і не утримується. Тому, якщо з практикантом не укладено трудовий або цивільно-правовий договір, то суми виплат за проходження практики обкладаються лише ПДФО. Проте все ж у разі виплат практикантам доходів без укладення трудового або цивільно-правового договору підприємству краще отримати індивідуальне роз'яснення від контролюючого органу про необкладення таких доходів ЄСВ.

Основним документом студента вважається календарний графік проходження практики, який є, по суті, робочою програмою практики, де враховується ступінь теоретичної підготовки студента, специфіка конкретного місця проходження практики. Індивідуальний графік розробляється керівником практики від кафедри і узгоджується з керівником від бази практики. В ньому відображається особливість проходження практики, включається комплекс спеціально підібраних учбових і реальних завдань, календарні строки виконання окремих етапів, а також передбачається просування студента по різних робочих місцях для виконання програми практики в цілому. Робота студентів на базі практики з першого дня повинна бути спланована таким чином, щоб кожний студент мав чіткий план (графік) проходження практики з визначенням змісту і строків виконання окремих етапів практики. Виконання індивідуального графіку повинно фіксуватися студентами у щоденнику.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА – ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

І. В. Нартова, ст. викладач

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Однією з умов успішної підготовки фахівців є виробнича практика, що сприяє закріпленню теоретичних знань, вдосконаленню практичних вмінь і навичок, розвитку професійної самостійності. Перелік усіх видів практик для спеціальностей факультету товарознавства, торгівлі та маркетингу ВНЗ Укооп-